

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

الحاج داکتر امین الدین « سعیدی- سعید افغانی »

۲۸ جولای ۲۰۱۴

تبریک و تهنیت گفتن عید

تبریک و تهنیت گفتن یکی از برجسته ترین آداب در دین مقدس اسلام به شمار می رود. یکی از سنن پیامبر صلی الله علیه وسلم در استقبال از عیدین (عید فطر و عید اضحی) همین است که باید مسلمانان با یک دیگر در حین احوالپرسی، مکاتبه و یا تلفونی تهنیت و تبریک عیدین را به وجه احسن انجام دهند. محدثین می نویسند: صحابه کرام در حین تبریکی روزه عید به همدیگر می گفتند: « تَقَبَّلَ اللهُ مِنَّا وَمِنْكَ ». (خداوند عبادات ما و شما را قبول کند).

در حدیث از جبیر بن نفیر رضی الله عنه روایت است: اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم هنگامی که در روز عید همدیگر را ملاقات می کردند به یکدیگر می گفتند: « تَقَبَّلَ اللهُ مِنَّا وَمِنْكَ » (خداوند از ما و شما قبول بگرداند) (حدیث حسن - فتح الباری شرح حدیث ۹۵۲ صحیح بخاری).

طوری که یاد آور شدیم تبریک و تهنیت گفتن عید یکی از آداب بشری است. بناءً بر مسلمانان است، فرق نمی کند، کسانی که بر گرفتن روزه استطاعت یافتند و کسانی که بنابر معاذیری، نتوانستند روزه ماه مبارک را به جای آورند، تا آداب تبریکی عید را مراعات نمایند.

البته ضروری و حتمی نیست که در تبریکی گفتن روز عید به صورت حتمی همین لفظ «تَقَبَّلَ اللهُ مِنَّا وَمِنْكَ» مورد استفاده قرار گیرد.

مسلمانان میتوانند کلمات و جملات مشابه و کلمات معمولی را که در زبان محلی در بین مردم معروف و مشهور است هم مورد استفاده قرار دهند، ولی نباید فراموش کرد که الفاظ و جملاتی که مورد استفاده قرار می گیرد باید الفاظ و جملات الفاظ مباح باشد.

مؤرخین می نویسند: از شیخ الاسلام ابن تیمیه در این باره سؤال شد: «آیا تبریک گفتن در روز عید و آنچه که بر زبان مردم رایج شده که می گویند: « عیدت مبارک » و الفاظ مشابه آن، اصلی در شریعت دارد یا خیر؟ و اگر اصلی در شریعت دارد چه باید گفت؟

جواب دادند: «تبریک روز عید و این که بعضی از مردم بعد از نماز (عید) در وقت دیدار به دیگران می گویند: « تَقَبَّلَ اللهُ مِنَّا وَمِنْكَ » و «أَحَالَهُ اللهُ عَلَيْكَ» و همانند آن الفاظ، این امر از بعضی از صحابه روایت شده که آنها آن را انجام دادند و ائمه (اربعه) از جمله امام احمد و دیگران بر آن رخصت و جواز داده اند، اما امام احمد

گفته: من شروع کننده تبریک به کسی نخواهم بود اما اگر کسی در آغاز به من تبریک گوید به او جواب (متقابل) خواهم گفت. و این بدان خاطر است چون جواب سلام و تحیت واجب است، اما آغاز تبریک گفتن (به مردم) سنت نیست، البته از آن نهی هم نشده است، و هرکس آن را انجام داد کارش درست است و هرکس انجام نداد کار او نیز ایرادی ندارد، والله اعلم (برای معلومات مزید مراجعه شود به: الفتاوی الکیری (۲۲۸/۲)).

همچنین شیخ ابن عثیمین مورد استفاده از الفاظ معینی در تبریکی عید می فرمایند:

«تبریک عید جایز است، اما الفاظ مخصوصی ندارد، بلکه هرآنچه در میان مردم رایج (عرف) است، همان لفظ نیز جایز است به شرطی که در آن گناهی نباشد».

شیخ ابن عثیمین می افزاید: «تبریک عید توسط بعضی از صحابه صورت گرفته است، و بالفرض که چنین چیزی در بین صحابه وجود نداشته باشد، اکنون این امر (تبریک عید) از جمله امورات عادی بین مردم است که به آن عادت دارند (یعنی جزو عادت و عرف مردم شده است) که بعضی از مردم در وقت فرا رسیدن روز عید و اکمال روزه و قیام شب به دیگران تبریک می گویند».

همچنان شیخ ابن عثیمین در مورد: حکم مصافحه (دست دادن) و معانقه (بغل کشی کردن) و تبریک گفتن بعد از نماز عید طی فتوایی فرموده اند: «انجام اینها ایرادی ندارد، زیرا مردم آنها را به عنوان عبادت و تقرب الی الله انجام نمی دهند، بلکه تنها به دلیل عادت و عرف انجام می دهند، و آن را نشانه احترام و اکرام می دانند، و مادامی که عادت (عرفی) مخالف با شریعت نباشد، اصل بر جواز آن است» (مجموع فتاوی ابن عثیمین) (۲۰۸/۱۶-۲۱۰).

خلاصه این که:

مصافحه و یا تبریک گفتن به مناسبت روز عید قربان و عید فطر با هر لفظی که باشد، به شرطی که معنای لفظ گناه نباشد، جایز است و می توان به صورت شفاهی یا کتبی یا غیره صورت گیرد و شرع در مورد کدام ممانعتی نمی بیند. زیرا این اعمال وجهه عبادی ندارند و برگرفته از عرف و عادت مردم است، و در کل تبریک گفتن نه سنت است و نه مکروه، بلکه مباح است.

برخی از آداب اجتماعی روز عید

همانطوری که تبریک و تهنیت گفتن حلول عید مبارک برای مسلمانان واجب است، عید برخی از آداب دارد که مسلمانان باید آن را جداً مراعات فرمایند.

پیامبر صلی الله علیه وسلم در حدیثی در این مورد می فرمایند: همانا پروردگار با عظمت به من وحی نمودند که نسبت به یکدیگر فروتن و متواضع باشید تا یکی بر دیگری ظلم و تعدی ننموده و فخر و تکبر نورزد. (صحیح مسلم شماره ۲۸۶۵).

پیامبر صلی الله علیه وسلم در حدیثی دیگری آنده از مردانی که خود را شبیه زنان و آنده از زنانی که خود را شبیه مردان می سازند، لعنت نمودند و فرمودند: آنها را از خانه هایتان بیرون کنید. (صحیح بخاری شماره ۵۵۴۷)

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: زنانی که لباسهای نازک می پوشند و نیمه برهنه به نظر می رسند و (موی سرشان مانند کوهان شتر (برآمده) است خودشان منحرف هستند و دیگران را هم منحرف می سازند، دوزخیانی هستند که من آنها را ندیده ام، وارد بهشت نمی شوند و بوی بهشت به مشامشان نمی رسد. (صحیح مسلم شماره ۲۱۲۸)

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: بخورید، بنوشید، بپوشید، و به یک دیگر صدقه دهید اما اسراف نکنید و تکبر نورزید. (حدیث حسن/ابن ماجه شماره ۳۶۰۵)

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: کسی که می‌خواهد روزی اش وسیع گردد و بقیه عمرش پر خیر و برکت باشد باید صله رحم را به جای آورد. و در روایتی قطع کننده (ترک کننده) صله رحم وارد بهشت نمی‌شود. (صحیح مسلم شماره ۲۵۵۶-۲۵۵۷)

عیدی یا عیدانه در روز عید

در کشور ما افغانستان در بین مسلمانان و به خصوص بین فامیل ها رواج است که بزرگان برای اطفال و جوانتر ها عیدی و یا عیدانه می دهند .

عیدی دادن یا عیدی گرفتن و یا به اصطلاح شرعی هدیه دادن و گرفتن در ایام عید فطر یعنی عید رمضان و عید سعید الاضحی جایز بوده از لحاظ شرع اسلامی کدام ممانعتی ندارد .

زیرا دادن عیدی و یا عیدانه جزو عادات و عرفهائی است که بین مردم مرسوم بوده و هیچ تضادی با تعالیم اسلام ندارد بلکه انسان بایستی در روز عید به شادی و سرور پردازد و صله رحم به جای آورد و نیز هدیه دادن از جمله موارد مطلوب در شرع است.

هیأت علمی افتا در مورد می نویسند: «هیچ ایرادی در آن نیست، چراکه عیدی دادن از جمله عادات و عرف پسندیده مردم است، و نیز باعث سرور و شادی مسلمان می شود حال چه شخص بزرگ باشد چه کودک و بلکه امری است که شرع بدان ترغیب داده است. (یعنی هدیه دادن مورد پسند شرع است).

برای معلومات بیشتر مراجعه شود به: «اللجنة الدائمة للبحوث العلمیة والإفتاء - الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز ... الشيخ عبد العزيز آل الشيخ ... الشيخ صالح الفوزان ... الشيخ بكر أبو زيد . | «فتاوی اللجنة الدائمة للبحوث العلمیة والإفتاء» (۲۴۷/۲۶) .»

تتبع و نگارش :

الحاج داکتر امین الدین « سعیدی- سعید افغانی »

مدیر مرکز مطالعات ستراتیژیک افغان و مسؤول مرکز فرهنگی د حق لاره- جرمنی